

Felszólalás és nyilatkozat az Országgyűlés 1989. január 13-i ülésén

Tisztelt képviselőtársaim! Soron kívül kérem szót, nem tudván azt, hogy mindazon érveim, amelyeket fel akartam hozni, a vita során el fognak hangzani. Éppen ezért igen rövidre fogom fogni a mondandómat. Azon „tizeknek” a tizenegyedikre vagyok, akik a pártalapításra vonatkozó változtatást javasolták. Az összes érv, ami ezzel kapcsolatban felhozható, úgy hiszem, képviselőtársaimtól elhangzott. Tehát én akkor csak meg kívánom erősíteni, hogy magam is úgy tartom helyesnek, ha az egyesülési törvény az egyben a pártalapítási jogot korlátozás nélkül megengedi.

Az összes indoklason kívül még egyetlenegy, ami talán, emlékezetem szerint, nem hangzott el.

Én úgy tudom, hogy ma Magyarországon nem egy, hanem több párt működik. Én erről a sajtóból szereztem tudomást. Az a törvény, amelyet abban az időszakban ilyen módon hoztak vagy terveztek, az ma már, más politikai helyzetben, hogyan állhatná meg a helyét? Kérem, hogy ezt a szempontot is vegyék figyelembe, mert ha ma föltesszük a kezünket, megszavazván ezt a törvényt így, akkor arra szavazunk, hogy megengedünk gyakorolni egy emberi jogot, de egyidejűleg, ugyanezzel a mozdulattal meg is tiltjuk. Ha tehát én most Önöknek bejelenteném itt, hogy pártot alapítottam – megtehetném. Ha azonban, miután megszavaztuk, hogy szabad pártot alapítani, utána már nem tehetném meg, mert ugyanazzal a mozdulattal az ellenkezőjét is megszavaztuk. Köszönöm szépen. *(Taps.)*

A pártonkívüli frakció megalakulási nyilatkozata

Tisztelt Stadinger Elvtárs!

A pártonkívüli képviselők többségének megbízása alapján tudatom Önnel, hogy –

amennyiben nem szüntetik meg a pártfrakciót – meg kívánjuk alakítani a pártonkívüli képviselők csoportját. Csoportunk választott vezetősséggel működne, ez biztosítaná a szervezettséget és működőképességet. A vezetőséget saját magunk kívánjuk megválasztani, a magunk jelölése alapján. Elsődleges célunk az, hogy ugyanolyan informáltságunk legyen, mint a pártfrakció tagjainak. Nem a párt belső ügyeire vagyunk kíváncsiak, de igényt tartunk minden olyan információra, amellyel a pártvezetés rendelkezik, s jelenleg csak a párttag képviselőket tájékoztatja. (Tudjuk, hogy ezen információátadás mértékét is a pártvezetés határozza meg, de legalább annyira mi is jogosultak vagyunk, amennyire a párttagok számára ez hozzáférhető.) Úgy véljük, hogy minket ugyanolyan jogok illetnek meg e téren is, mint a párttagokat, mert szavazatunk ugyanolyan értékű és érvényű, mint az övék. A jelenleg már működő csoportok és bizottságok számára biztosított feltételeket is igényeljük magunknak (pl. teremhasználat, sokszorosítás, postázás stb.) a zökkenőmentes működés érdekében. Így lehetőségünk lenne egymás véleményének jobb megismerésére, megvitatására, egyetértés esetén a közös álláspont kialakítására.

Kérem, szíveskedjék a pártonkívüli képviselőcsoport megalakítását tudomásul venni, s egyben szorgalmazni a pártvezetésnél, hogy mindazon információkat hivatalból megkapjuk, amit a párttag képviselők, s azt is, hogy ha bármely, a parlamentet bármiképpen érintő kérdésben a pártfrakció állásfoglalását kérik, ugyanakkor kérjék ki és vegyék figyelembe a pártonkívüli képviselőcsoport véleményét is.

Számos képviselő nem helyesli a pártfrakció létét, mert az akadálya a parlament szuverén működésének, korlátlan érvényesülést biztosít a pártvezetés bármely döntésének. S mindad-

dig, míg hivatalosan létezik, a befolyásolás lehetőségé is fennáll.

Ezt a véleményt nem a csoport többségi álláspontjaként, hanem magánvéleményként írom, mivel erre nincs megbízatásom, csak a csoportalakításra.

Tájékoztatóként közlöm, hogy hasonló értelmű levéllel fordulok – szintén képviselőtársaim megbízásából – Grósz Károly főtábornokhoz és Pozsgay Imre államminiszterhez. Grósz

Károly elvtárhoz írott levelemben is javasolni fogom a pártfrakció megszüntetését: ha ez megtörténik, csoportalakítási szándékunkat visszavonjuk.

Tisztelettel
Benjámín Judit

Az *Országgyűlési tudósítások* 1989. január 13-i száma alapján.

Peresztrojka alulról?

Mélyreható változások a szovjet külpolitikában, a belpolitikában problémák nyílt kezelése, forrongás a művészetekben, viharos pedagóguskongresszus – és a könyvtárügy? A Szovjetunió szaksajtója szavakban sokat foglalkozik átalakítással, de a témák még inkább felületiek (miért kell annyi nyilvántartást vezetni stb.). Szencsációt eddig inkább a katasztrófák jelentettek (tűz, víz, metró). A *Lityeraturnaĵa Gazeta* című irodalmi-publicisztikai hetilap vagy két éve felröptetett a Lenin Könyvtár vezetőinek, hogy az intézmény rosszul feltárt állományát sem bocsátja széles körben rendelkezésre – aztán, úgy tűnik, a vihar elült.

Most először olvashatunk arról – nem véletlenül ugyanott, a *Lityeraturnaĵa*-ban –, hogy a könyvtári kollektíva nyilvánosan bírálja vezetőjének elképzeléseit. „A könyvtárak és a tudomány” című nyílt levelet az Idegennyelvű Könyvtár dolgozói tanácsának választott vezetője, valamint két osztályvezető (gyarapítási és nemzetközicsere-osztály), s további három munkatárs jegyzi. A stílusnak itt önértéke lehet. Hallgassunk bele: „De a tudomány-e a gondja könyvtárainknak, akár a legnagyobbaknak is, mikor raktáraik omlanak, állományuk tűzvészről, árvízről pusztul? Ám ha belegondolunk, a csapások, melyek oly váratlanul rázták meg a közvélemény tudatát, a legközvetlenebb kapcsolatban vannak azzal a lenézettséggel és bukott helyzettel, amelyben a bürokratikus irányítási rendszer által elnyomott tudományos tevékenység leledzik. Ez csak a könyvtárügyet átfogó válság két oldala...” „Ha valóságá válnak e bürokratikus álmok, az Ide-

gennyelvű Könyvtár jövőjét könnyű megjósolni: ezen az úton nem most kezdenek vánszorogni hajdan dicső hírű gyűjteményeink. A tudományos kutatás hanyatlása következtében folytatódni fog a legjobban képzett, tudományos kvalitású dolgozók eltávoztása; a megmaradtak körében terjed a hozzá nem értés, a közömbösség; aztán pusztulni fognak a könyvek... Egyszóval, az Idegennyelvű most még olyan tekintélyes homlokzata mögött fokozódik a szétesés, a lepusztulás. Egy tönkrement házban pedig távoli-e a tüzeset?”

A csaknem két teljes újsághasáb terjedelmű segélykiáltás bevezető és záró szakaszát idéztük. Az érzelmileg túlfűtött sorok a módszertani munka kontra tudományos tevékenység problémát bogozzák. A Lenin Könyvtár egyik korábbi igazgatóhelyetteséből lett vezetőjük, *N. P. Igumnova* újfajta, az idegennyelvű állomány gondozását koordináló módszertani központtá akarja alakítani a könyvtárat (milyen könyvtárak idegen nyelvű állományát fogja e tevékenység igazgatni, ha a külföldi állomány gyarapítására oly nyomorúságos a keret, kérdezik a lázadók), miközben az évtizedeken át előtérben állt humaniorák presztízsét csökkenti, pedig a gyarapításban, szakozásban, olvasó- és tájékoztató tevékenységben ez oly gazdagon kamatozik, mint a szerzők állítják.

A módszertan által kisajátított „tudományosság” külön osztályokba szerveződik, ami egyrészt rezervátumszindrómát, a munkatársi gárdában pedig vizályt okoz. E folyamat ellen szerét a szerzők abban látják, hogy a dolgozói kollektívát képviselő tanács legyen az öngazdálkodás valódi hatalommal felruházott szerve-